

ПРЕД ОГЛЕДАЛОМ, СА СВИЈЕШЋУ
О СВОЈИМ ВРИЈЕДНОСТИМА

Идентитет.

„Постоје два начина да човјека учините бескућником. Први, да га истјерате из његове куће или му је уништите. Други, да га натјерате да његова кућа буде иста као било која друга.“

Тако пише Ноам Чомски. А у Српској, сад кад се опет озбиљно скућило, ваља увјек имати на уму ово друго. Од оствареног и разборитог свијета треба много тога учити и преузимати, уз прилагођавање и своју мјеру. Стандарде рада и квалитета, организацију, ефикасност, провјерена законска рјешења, сигурност и предвидљивост. Али, при том, ни на трен се не смије заборавити: у свијету ћемо бити узети за озбиљно и странцима ћемо бити занимљиви онолико колико останемо своји. Онолико колико у нашој кући и нашем животу буде нас.

Интернационално, дабоме, треба имати „у понуди“, као нешто што се подразумева, али нипошто не запоставити национално и локално. Кроасане у Фочи, макијато у Приједору или чизбургер на Романији могу фасцинирати само малограђане и простоту. То никада неће бити разлог да се неко сјети тих мјеста или их препоручи својим пријатељима. Али пита савијача, телетина испод сача, скоруп из мјешине, вино из Попова поља, слатко од шљива или домаћи сок од рибизле биће привлачни сваком правом путнику из далека.

Провинцијална психологија и културно епигонство су досадни бар колико и политика у протекторатима. Кроз њих се привлажу свјетски грамзивци и силеције, који најчешће долазе под маском цивилизатора, с врећама пуним бижутерије. И данас као опомена одзвањају ријечи Џулијуса Њеререа: „Од свих злочина колонизатора ниједан није гори од покушаја да нас увјере да немамо сопствену културу, или, што је још горе, да је то нешто чега би требало да се стидимо.“ ♦